



Box 45184, 104 30 Stockholm  
Telefon 010-788 50 00 • [registrator@ivo.se](mailto:registrator@ivo.se)  
[www.ivo.se](http://www.ivo.se) • Org.nr 202100-6537

Socialdepartementet  
[s.remissvar@regeringskansliet.se](mailto:s.remissvar@regeringskansliet.se)

## **Remissvar över departementspromemorian Avskildhet vid dygnsvilan – en delredovisning angående frågor om Statens institutionsstyrelses särskilda befogenheter (Ds 2024:7)**

Ert dnr S2024/00961

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) lämnar följande synpunkter.

### **9.3 Avskildhet vid dygnsvilan i LVM-hem**

IVO instämmer i utredningens förslag om att tvångsåtgärden avskildhet vid dygnsvilan inte bör omfatta de som vårdas i LVM-hem.

#### **9.4.1 Vilka förutsättningar ska vara uppfyllda för avskildhet vid dygnsvilan?**

IVO har i sin tillsyn funnit återkommande brister i bemanningen på SiS. Mot bakgrund av detta menar IVO att tvångsåtgärden, trots vad som anges i utredningen, kan komma att användas för att kompensera för resursbrister. IVO har i tillsynen uppmärksammat att de särskilda ungdomshemmen även är underbemannade specifikt på natten. Exempelvis förelade IVO SiS den 4 juni 2024 att säkerställa att det särskilda ungdomshemmet Johannisberg var tillräckligt bemannat för att tillgodose de inskrivna ungdomarnas trygghet och säkerhet nattetid. IVO har i tillsynen följaktligen använt myndighetens nuvarande verktyg och bedömt att dessa kan ge effekt. IVO har dock i olika sammanhang påtalat att det finns behov av att generellt se över myndighetens sanktionsmöjligheter (se till exempel IVO:s kommentar till förslag och bedömningar av: Utredningen effektivare tillsyn över socialtjänsten Dir. 2022:65). IVO har bland annat framfört att det är otillfredsställande för det fall SiS inte efterkommer de krav på åtgärder som förelagts, att IVO inte kan förelägga SiS vid vite.

#### **9.4.1 Ett förbud mot avskildhet vid dygnsvilan i vissa fall**

Utredningen föreslår att om det framgår att det finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling tar skada av att hållas i avskildhet i anslutning till dygnsvilan, ska åtgärden inte få genomföras. I utredningen framgår dock att det inte ska krävas att en läkare eller sjuksköterska medger att åtgärden vidtas. IVO instämmer i utredningens bedömning om att åtgärden kan vara förenad med vissa somatiska och psykiatriska risker för den enskilde. IVO delar dock inte utredningens uppfattning att avskildhet vid dygnsvilan är av annan karaktär än avskildhet enligt 15 c § LVU och 17 § LSU. Som framgår av utredningen har

många barn och unga som är inskrivna på SiS omfattande vårdbehov och inte sällan med inslag av allvarlig psykiatrisk problematik. Detta har även framkommit i tillsynen av de särskilda ungdomshemmen. Det har även förekommit suicidförsök och suicid på SiS. IVO anser därför att beslut om tvångsåtgärden bör förenas med ett krav att bedömningen görs av läkare eller sjuksköterska.

#### **9.4.3 Vem ska fatta beslut om avskildhet vid dygnsvilan och när ska beslut fattas?**

I utredningen anges att det inte finns några hinder mot att besluta om avskildhet vid dygnsvilan av ett visst barn eller ungdom trots att andra på samma avdelning inte har ett sådant beslut. En sådan situation bör dock endast aktualiseras i undantagsfall. Ett beslut om avskildhet vid dygnsvilan ska normalt fattas innan barnet eller den unge ankommer till eller tas in i ett särskilt ungdomshem. Barnen eller de unga som omfattas av sådana beslut ska sedan placeras på särskilda avdelningar där samtliga omfattas av den aktuella begränsningen. IVO delar inte utredningens bedömning om att det endast i undantagsfall kommer att beslutas om avskildhet vid dygnsvilan för barn och ungdomar som redan befinner sig vid ett särskilt ungdomshem. Mot bakgrund av att det i författningsförslaget framgår att avskildhet i anslutning till dygnsvilan ska genomföras i den unges bostadsrum kommer de barn och unga som blir föremål för tvångsåtgärden enligt IVO troligtvis att spridas ut på avdelningarna. IVO har i flera tillsyner därtill identifierat att SiS har utmaningar vad gäller tillhandahållandet av ändamålsenliga lokaler, vilket kan medföra svårigheter vid tillämpningen av tvångsåtgärden.

---

Beslut i detta ärende har fattats av stf. generaldirektören Tommy Hansen. I den slutliga handläggningen har stf. avdelningschefen Pia Karlsson och chefsjuristen Karin Lewin deltagit. Inspektören Fredrik Fridholm har varit föredragande.

Beslutet har godkänts elektroniskt den 9 augusti 2024